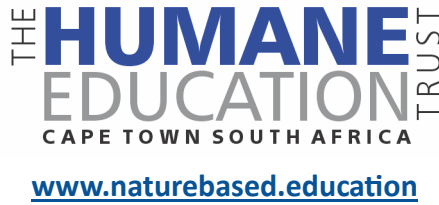

Ntša e e latlhegetsweng ke jase ya yona

ka Pandora Alberts

Published by
The Humane Education Trust

ISBN 978-0-9869721-3-3

Illustrations: Pandora Alberts

The translation of this book into Tswana
made possible by World Animal Net.

©Louise van der Merwe

All rights reserved. No part of this publication may
be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form
or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording or
otherwise without the written permission of the publishers.

Kopana le ditsala

Tebogo o ne a rata go tshameka le ditsala tsa gagwe e leng, Siza le Shadi. Ba ne ba tsamaya mo tikolong ya gaabo yotlhe, ba tshameka le bana ba bangwe mme ba ya kwa Spaza shopo fa ba na le madinyana. Ntšwa ya ga Tebogo, e leng Lana, e ne ka gale e tsamaya nabo.

Ka letsatsi lengwe Siza a re: “Tebogo, Lana o ingwaya thata. Gongwe o na le matsetse.” Moriri wa ga Lana wa simolola go wa.

Kwa tshimologong e ne e le bonnye fela mme e ne e le bonnye foo le fale, fela ga etegela.

Tebogo

Siza

Shado

Mmaagwe Tebogo a reka poiri ya matsetse kwa bentleleng. “Tshela e nngwe mo go ene mme o tlhatswe dikobo tsa gagwe,” ga bua monna yo o fa morago ga khaontara. Tebogo le mmaagwe ba dira jaaka monna a laetse, fela Lana a tswelela pele go ingwaya.

Go etegetsa dilo pele, batho ba simolola go lebelela Lana mme ba swa ka ditshego. “Bonang ntšwa ya ga Tebogo!” ba goeletsa. “Tebogo, ntšwa ya gago ga e a ikatega!”

Ka nako e, Lana o ne a setse a tlhotlhoregile bontsi jwa moriri wa gagwe. O ne a sa tlhole a kgona go itumela. Tebogo o ne a utlwela Lana botlhoko. Mariga a ne a atametse mme jaanong a sena moriri o o tla mo thuthafatsang.

Mogoloa Tebogo, Sindi o ne a le kwa kholetšheng. La-
botlhano mongwe a tla gae go tswa khamphaseng mme
a tla ka phasele e e mo pampiring ê tshetlha.

“Ke tsholetse Lana mpho,” Sindi a rialo. “Ke e logile ka
bonna.”

Tebogo a bula phasele. Ka fa gare go ne go na le jeresi e
ê metlhala!

“Heelang!” ga rialo Tebogo. “Ke ne ke sa itse gore
dintšwa di kgona go apara diaparo.

A apesa Lana jeresi ka gangwe fela. Fa Siza le Shadi ba
bona Lana mo jeresing ya gagwe, ba ipolaya ka ditshego.
Tebogo o ne a ngala mme a itsamaela a le nosi.

“Ke eng se se tshegisang?” a ipotsa a utlwile botlhoko,
“Gongwe ga se ditsala tsa me tsa nnete.”

Bosijo joo Lana a ingapa thata mo jeresing ya gagwe gore e re mo mosong oo, e be e senyegile. Tebogo o ne a tshwanelwa ke go thatholola ulu e e neng e bofagane mo maroong a gagwe. Go ne go sa bonale go le sepe se se thusang Lana wa batho. Fela mme o ne a na le leano.

“Isa Lana kwa tleleniking ya katlaatlelo ya diphologolo o bone gore a ba ka seke ba mo thusa,” a rialo. Tleleniki ya diphologolo e ne e bula ka boLaboraro. Tebogo o ne a bofa Lana mme a ema mo moleng le batho ba bangwe le diphologolo tsa bona.

Kwa Ngakeng ya diphologolo

Fa ngaka ya diphologolo e bona Lana, ya re: “Se ke bol-wetse jo bo tseneletseng jwa sebabi. O na gape le matse-tse le dikgofa!”

O ne a kuka Lana mme a mmaya mo tafoleng. O ne a tsaya mangaponyana a letlalo la ga Lana mme a mo tlhaba lemao. Lana a kua go se kae, fela a seke a leka go loma ngaka ya diphologolo.

“A ntšwa e e siameng, Lana,” ga bua ngaka ya dipholo-golo. “Seo se tla simolola go fodisa letlalo la gago.”

Jaanong a tsenya Lana mo bateng e kgolo e e tletseng metsi le molemo o o kgethegileng.

Lana o ne a sa rate go nna mo bateng fela ngaka ya diphologolo ya mo tlapisa gotlhe, tota le mo sefatlhegong le ditsebe, go tlosa matsetse le dikgofa tse di neng di mo tshwenya.

“Jaanong ke batla gore o tsise Lana kwano beke nngwe le nngwe gore a tle go tlahabiwa lemao go fitlha moriri wa gagwe o mela gape,” ngaka ya diphologolo ya bolelela Tebogo. “Tsweetswee tlhatswa kobo ya gagwe beke le beke,” a rialo.

Morago ngaka ya diphologolo ya bontsha Tebogo sengwe se se kgatlhisang thata. O ne a supa sediriswa se se bidiwang maekerosekoupu. Ngaka ya diphologolo e ne e beile mangaponyana a a tswang mo go Lana mo galaseng ka fa tlase ga maekerosekoupu. O ne a raya Tebogo a re a lebelele mo sedirisweng seo sa matlho.

“ljoo!” Tebogo a kua, “Ke bona dilo tse dikgolo tse di boifisang di sasanka.

“Ditshenekegi tseo di dinnye tota gore o ka di bona ka leitlho la gago, fela ka fa tlase ga maekerosekoupu di le bega di le dikgolo go feta,” ga rialo ngaka ya diphologolo. “Di ntse di ja letlalo la ga Lana mme di mmakela bolwetsi jwa sebabi. Ke ka moo a ntseng a ingwaya thata.”

Lana o bona jase ya gagwe

Mo tsamaong ya nako, moriri wa ga Lana wa simolola go tlhoga gape. Mmaagwe Tebogo a rothetsa oli e e apayang ka leswana la tee mo dijong tsa ga Lana go dira

Fa mariga a le mo bogareng ke fa a le montle mme a le bobowa. Fa ba boela kwa tleleniking, ngaka ya diphologolo ya raya Tebogo ya re: “Lana o fodile. O mo tlhokometse sentle thata.”

Lana e ne e le ntšwa e e tletseng boitumelo le metshameko gape. O ne a sa tlhole a ingwaya. O ne a tshameka le Tebogo, Siza le Shadi mo tikologong ya gaabo gape. Tebogo o ne a swetsa gore o tla ithuta thata gore fa a gola, e nne ngaka ya diphologolo mme a fodise diphologolo tse di lwalang.

Ka paka ya dikgakologo, ga diragala dilo tse di itumedi-sang. Go ne go na le dipontsho tsa diphologolo kwa sekgolong. Tebogo a kama jase ya ga Lana go fitlhelela e phatsima. Go ne go na le dintšwa di le somamabedi kwa dipontshong. Dingwe di ne di kgona go dira malepa. Dingwe di ne di le dikgolo thata fa dingwe di ne di le dinnye.

Tebogo o dikologile tshekeletsa ya baatlhodi le Lana a le mo mogaleng. Bana ba bangwe ba dira jalo. Baatlhodi ba ne ba lebelela dintšwa mme ba kwala dintlhana mo dibukeng tsa bona.

Kwa bokhutlong, ga ntshiwa dikabo.

“Kabo ya ntšwa e e apereng jase e e gaisang,” ga rialo moatlhodi, “e ya go Lana!”

Botlhe ba duduetsa le go opa diatla tota le go letsa melodi. Tebogo a isa Lana ka motlotlo kwa baatlhoding gore a amogele rosete le kgetsi e kgolo ya dijo tsa dintšwa. Lana o ne a binisa mogatla. O ne a itse gore o lebega a le montle thata.

Selo se se latelang se se itumedisang e ne e le go ntshiwa ga dikabo tsa sekolo. Tebogo o ne a gaisitse botlhe mo dirutweng tsa Dipalo le Saense ya Tlhologo. O ne a itse jaanong gore ka go dira ka natla, toro ya gagwe ya go nna ngaka ya diphologolo e ka nna nnete.

“Lana, botshelo bo monate,” a rialo, a ntse a forogotlha tlhogo ya tsala ya gagwe ya tlhogo ya kgomo. Lana a emisa tlhogo a nyenya. O ne a setse a itse seo.

*Buka e e tsweletsa kutlwelobotlhoko, tshiamiso le tlotlo ya botshelo
botlhe, ka kitso ya go buisa le go kwala. Dikgang di siametse barutwana
ba sekolo sa poraemari. Di ka dirisediwa Puo ya Ntlha gongwe Puo ya
Bobedi, go ya fela ka seemo sa go buisa sa barutwana.*

THE **HUMANE** TRUST
EDUCATION
CAPE TOWN SOUTH AFRICA

NatureBased
EDUCATION
A DIVISION OF THE HUMANE EDUCATION TRUST